

AAE-222

Seat No. _____

B. A. (Sem. V) Examination

October / November - 2016

CC - 508 : સાહિત્યસિદ્ધાંત વિચાર - ૧

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

સૂચના : દરેક પ્રશ્નના ગુણ સરખા છે.

- ૧ લલિત અને લલિતેતર કલાનો ભેદ સમજાવી, સાહિત્ય કલાની શ્રેષ્ઠતા સાબિત કરો.

અથવા

પ્લેટો, એરિસ્ટોટલ અને વર્ડઝવર્થે આપેલી કાવ્ય વ્યાખ્યાઓ સમજાવો.

- ૨ કાવ્ય હેતુઓ અને કાવ્ય પ્રકારો જણાવો.

અથવા

પ્રાચીન ભારતીય દષ્ટિએ અને અર્વાચીન દષ્ટિએ કાવ્ય પ્રયોજનો જણાવી, બધા પ્રયોજનોમાં શ્રેષ્ઠ પ્રયોજન કયું તેની ચર્ચા કરો.

- ૩ 'ધ્વનિ કાવ્યનો આત્મા છે' - આનંદવર્ધનનો આ સિદ્ધાંત સમજાવો.

અથવા

ભરતના રસસૂત્ર વિશે વિસ્તૃત ચર્ચા કરો.

- ૪ નીચેનામાંથી ગમે તે બે ટૂંકનોંધ લખો :

(૧) ભાવન પ્રક્રિયા

(૨) કાવ્યમાં છંદ અને અલંકારનું સ્થાન-મહત્વ

(૩) સાહિત્યમાં પરંપરા અને પ્રયોગ

(૪) અનુભૂતિનું સાહિત્યમાં રૂપાંતર

૫ ટૂંકમાં ઉત્તર આપો : (ગમે તે સાત)

- (૧) ભામહે કાવ્યની કઈ વ્યાખ્યા આપી ?
- (૨) મમ્મટે આપેલી કાવ્ય વ્યાખ્યા જણાવો.
- (૩) ચિત્રકલા અને સંગીતકલાનું ઉપાદાન જણાવો.
- (૪) લક્ષણા વ્યાપારની ત્રણ શરતો જણાવો.
- (૫) શાબ્દી વ્યંજના એટલે શું ?
- (૬) જે કાવ્યમાં વાચ્યાર્થ ગૌણ હોય અને વ્યંગ્યાર્થ પ્રધાન-મુખ્ય હોય તેને મમ્મટ કયા પ્રકારનું કાવ્ય ગણે છે ?
- (૭) વિભાવનાના બે પ્રકારો કયા કયા ?
- (૮) 'ઔચિત્ય એ રસસિદ્ધ કાવ્યનું' સ્થિર જીવન છે' - એમ કોણે કહ્યું ?
- (૯) રમણીયતાનો સિદ્ધાંત-વિચાર કોણે આપ્યો ?
- (૧૦) છંદની વ્યાખ્યા આપો.
- (૧૧) અલંકારોના મુખ્ય પ્રકારો કયા કયા ?
- (૧૨) સાહિત્ય કલાનું ઉપાદાન શું છે ?